

Όσιος Αμφιλόχιος Μακρής: Ο Γέροντας της Πάτμου

/ [Βίοι Αγίων](#)

Ο ευπατρίδης Γέροντας και το πολύκορφο όρος της Πάτμου

Του κ. Γεωργίου Θ. Μηλίτση, διδασκάλου

Πολλές φορές είχα ακούσει τους Δωδεκανήσιους συμφοιτητές μου να μιλούνε με πολύ σεβασμό για τον άγνωστο σε μένα, π. Αμφιλόχιο, τον Γέροντα της Πάτμου, όπως τον έλεγαν. Αλλά και η καθηγήτρια των Παιδαγωγικών της Σχολής μας, μακαριστή Μαρία Πετρούτσου, πολλές φορές κατά τη διάρκεια των παραδόσεών της ανέφερε γνώμες του κληρικού αυτού. Αυτά άναψαν την επιθυμία μου να τον γνωρίσω.

Η ευκαιρία δεν άργησε να 'ρθει. Μια μέρα στο διάλειμμα με πλησίασε ο Ροδίτης συμφοιτητής μου Λουκάς και μου λέγει: «ήρθε στη Ρόδο για ιατρικές εξετάσεις ο π. Αμφιλόχιος, θέλεις να πάμε να τον γνωρίσεις;» Δόξασα το Θεό για την ευκαιρία που μου έδωσε να ικανοποιήσω μια επιθυμία μου. «Κανόνισε, του λέγω, να πάμε».

Πράγματι το απόγευμα της άλλης ημέρας βρεθήκαμε μπροστά σε μια σιδερένια πόρτα της οποίας το κουδούνι έγραφε: «Μετόχιον 'Ι. Μ. Ευαγγελισμού Μητρός του 'Ηγαπημένου». Μια μοναχή μας άνοιξε και μας οδήγησε στο αρχονταρίκι όπου μας

περίμενε ο Γέροντας π. Αμφιλόχιος. 'Ο Γέροντας ήταν ψηλός και αδύνατος, σωστό κυπαρίσσι. Αφού τον χαιρετίσαμε, καθήσαμε κι ακούγαμε τα, πράγματι, σοφά του λόγια. Άρχισαν κι οι ερωτήσεις. Την περίοδο εκείνη είχαν αρχίσει τα αλισβερίσια του Οικουμενικού Πατριαρχείου με το Βατικανό, ήταν φυσικό να πάρουμε τη γνώμη του Γέροντα: «'Ο Χριστός, παιδιά μου, ίδρυσε μία εκκλησία, την Εκκλησία μας, την Ορθοδοξία μας. Μόνο αυτή κρατάει ανόθευτη και ακέραια τη διδασκαλία Του. Όλοι οι άλλοι κάτι πρόσθεσαν ή κάτι αφαίρεσαν, γι' αυτό είναι σχηματικοί ή αιρετικοί. Πάντως οι παπικοί θέλουν με κάθε τρόπο να μας υποτάξουν και να μας αφομοιώσουν. Το τι υπέφεραν οι Ορθόδοξοι Έλληνες κατά την κατοχή των Δωδεκανήσων όχι μόνον από τους Ιταλούς στρατιώτες αλλά και από τους Ιταλούς μισιονάριους που είχαν έλθει στα Δωδεκάνησα για να μας παρασύρουν στον παπισμό' χρειάζεται πολλή προσοχή και προσευχή εκ μέρους μας. Δεν πρέπει όμως να ξεχνούμε ότι το σκάφος της Εκκλησία μας δεν το κυβερνούν άνθρωποι αλλά αυτός ο ίδιος Χριστός.

-Γέροντα, πώς θα καταλάβουμε αν ένας κληρικός είναι ευλαβής, αν φοβάται το Θεό; τον ρώτησα.

-Παιδί μου, αυτό είναι πολύ εύκολο. Εσύ πας μέσα στο ιερό. Το ιερό θα σε βοηθήσει να καταλάβεις αν ο ιερέας είναι ευλαβής κι έχει πάνω του φόβο Θεού. Δες πως συμπεριφέρεται, όχι μόνον την ώρα που λειτουργεί αλλά και τις άλλες ώρες που βρίσκεται μέσα σ' αυτό. Αν γελάει, αν αστειεύεται, αν φωνάζει, αν δεν έχει συναίσθηση ότι βρίσκεται στα Άγια των Αγίων, αν δεν πιστεύει ότι το ιερό είναι γεμάτο από Αγγέλους που ακατάπαυστα δοξολογούν τον Κύριο που είναι πάνω στην Αγία Τράπεζα, τότε ο κληρικός αυτός έχει εξοικειωθεί με το 'Ιερό. Οι κληρικοί αυτοί θα δώσουν για τη συμπεριφορά τους αυτή μια μέρα λόγο στο Θεό. Τους κληρικούς αυτούς να τους αποφεύγετε. 'Η εξοικείωση με τα Άγια είναι πολύ εύκολη, είναι μεταδοτική.

Η άλλη μου ερώτηση ήταν: -Γέροντα, το ίδιο ισχύει και για τον Επίσκοπο;

-Τα παραπάνω ισχύουν και για τους Επισκόπους και για όλους όσοι μπαίνουν μέσα στο 'Ιερό. Μόνο για τον Επίσκοπο πρέπει να προσθέσουμε και κάτι άλλο. Ο Επίσκοπος κρίνεται και από τον οδηγό του, μη σας φαίνεται παράξενο. 'Ο οδηγός είναι ο καθρέπτης του.

Δυστυχώς η ώρα είχε περάσει κι έτσι αφού πήραμε την ευχή του και ασπασθήκαμε τη δεξιά του ξεκινήσαμε να φύγουμε. 'Η φωνή του Γέροντα μας έκανε να σταματήσουμε:

-Λουκά, παιδί μου πρόσεξε μην εξοικειωθείς με το αναλόγιο κι εσύ, Γιώργο, μην εξοικειωθείς με το ιερό. Άντε στην Ευχή του Θεού και πείτε και κανένα Κύριε ελέησον και για μένα, το έχω μεγάλη ανάγκη.

Σιωπηλοί και με αισθήματα χαρμολύπης φύγαμε από το Ιερό Μετόχιο.
Τέκνον της Πάτμου.

Την άλλη μέρα ο συμφοιτητής μου Λουκάς μου έδωσε τις πρώτες πληροφορίες για τον Γέροντα Αμφιλόχιο. Τον γνώριζε καλά. Εξάδελφος του, ο νυν Μητροπολίτης Νέας Ζηλανδίας Αμφιλόχιος, ήταν υποτακτικός του Γέροντα.

Ο Γέροντας Αμφιλόχιος Μακρής, κατά κόσμον Αθανάσιος Μακρής, γεννήθηκε στο ιερό νησί της αποκάλυψης, την Πάτμο το 1889. Οι γονείς του, Εμμανουήλ και Ειρήνη, άνθρωποι ευλαβείς και ενάρετοι, τον ανέθρεψαν «εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου» και φρόντισαν να αποκτήσει εκκλησιαστικό φρόνημα. Του μιλούσαν με πολλή ευλάβεια για την αγία μας Ορθοδοξία και για την πατρίδα μας, την Έλλάδα. Ο Γέροντας είχε τρία αδέρφια: τον Νικόλαο, που κοιμήθηκε σε μικρή ηλικία, την Αικατερίνα, μετέπειτα Μαγδαληνή μοναχή και την Καλλιόπη, μετέπειτα Μάρθα μοναχή.

Από μικρός βοηθούσε τους γονείς του στις γεωργικές εργασίες και στο ψάρεμα. Του έμαθαν ακόμα την αξία του εκκλησιασμού και την υποχρέωσή του να εφαρμόζει στη ζωή του το θέλημα του Θεού.

Τακτικά με τους γονείς του πήγαινε για προσκύνημα στο σπήλαιο της Αποκαλύψεως ή ανέβαιναν στο καστρομονάστηρο του 'Αγίου και Ευαγγελιστού Ιωάννου του Θεολόγου. Στα προσκυνήματα αυτά γνώρισε και συνδέθηκε με οσιακές μορφές που ασκούσαν εκεί. Οι πατέρες δίδασκαν στους πιστούς ότι πρέπει να αγαπούν την Ορθόδοξη πίστη μας και ότι η Ορθοδοξία είναι η Εκκλησία που ίδρυσε ο Κύριός μας και ότι μόνον αυτή κρατά ανόθευτη και ακέραια τη διδασκαλία Του, «όλοι οι άλλοι απομακρύνθηκαν από την αλήθεια διότι η πρόσθεσαν σ' αυτά που δίδαξε ο Κύριος και οι άγιοι Απόστολοι ή αφαίρεσαν δογματικές αλήθειες». Αυτά και άλλα που του έλεγαν οι μοναχοί ο Αμφιλόχιος τα έβαζε μέσα του και σιγά σιγά άναψε η επιθυμία του να αφιερωθεί στον Κύριο.

Αργότερα ο Γέροντας έλεγε: «Από μικρό παιδί έβλεπα τον άγιο Ιωάννη το Θεολόγο τον οποίο αγαπούσα πάρα πολύ, προσευχόμεν σ' αυτόν και τον παρακαλούσα να γίνω μαθητής του και οπαδός του». 'Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης έδωσε απάντηση στις προσευχές του. Έτσι σε ηλικία 17 ετών, το Μάρτιο του 1906 με την ευχή των γονέων του περνά την κεντρική πύλη της Μονής του ηγαπημένου Μαθητή του Κυρίου μας όχι για προσκύνημα, αλλά για να γίνει μέλος της αδελφότητας. 'Ο ηγούμενος της Μονής με χαρά τον δέχτηκε, τον γνώριζε από πολλά χρόνια, και τον έγγραψε στον κατάλογο των δοκίμων της Μονής. Με την υπακοή, την προσευχή και τη μελέτη πατερικών κειμένων γρήγορα ξεπέρασε στην αρετή πολλούς μοναχούς που ασκούσαν εκεί από χρόνια και γι' αυτό τον Αύγουστο του ίδιου χρόνου κείρεται μικρόσχημος μοναχός και παίρνει το όνομα 'Αμφιλόχιος. Οι νέοι

αγώνες, τα νέα παλαίσματα και ο μεγαλύτερος πόλεμος από τον μισόκαλο διάβολο δεν πτοούν τον στρατιώτη του Κυρίου μας. Στο στόμα και το νου του έχει συνεχώς την ευχή «Κύριε, Ιησού Χριστέ, ελέησόν με».

Το 1911 με λαχτάρα επισκέπτεται το Άγιον Όρος κι έτσι εκπληρώνει μια παλαιά του επιθυμία.

Ο ηγούμενος και η γεροντία της Μονής βλέποντας την πνευματική του πρόοδο αποφάσισαν να γίνει μεγαλόσχημος μοναχός. Στις 23 Μαρτίου 1913 στο ερημητήριο του Απολλού κείρεται μεγαλόσχημος μοναχός από τον ευλαβή και αυστηρό Πνευματικό, Ιερομόναχο Μακάριο Αντωνιάδη. Μετά τη μεγασχημία του με την ευλογία των Πατέρων πηγαίνει για προσκύνημα στους 'Αγίους Τόπους.

Την ίδια χρονιά γνωρίζει τον ταπεινό, μαρτυρικό και σοφό Αρχιεπίσκοπο Μητροπολίτη Πενταπόλεως Άγιο Νεκτάριο με τον οποίο συνδέθηκε πνευματικά κι έγινε μαθητής του. 'Ο σύνδεσμος αυτός δεν διακόπηκε ποτέ και σήμερα συνεχίζεται εις τους ουρανούς όπου και οι δύο απολαμβάνουν τη δόξα του Θεού.

Στις 27 Ιανουαρίου 1919 μετά από απόφαση του Ηγουμενοσυμβουλίου της Μονής χειροτονείται Διάκονος στον ιερό Ναό 'Αγίου Νικολάου Κω και στις 5 Απριλίου του ιδίου έτους στο Βαθύ της Σάμου στον ιερό ναό του 'Αγίου Σπυρίδωνος παίρνει το δεύτερο βαθμό της ιεροσύνης.

Από το 1920-1926 υπηρετεί την εκκλησία από διάφορες επάλξεις.

Στις 14 Νοεμβρίου 1935 ψηφίζεται, από τη Πατριαρχική Αδελφότητα, Καθηγούμενος και Πατριαρχικός Έξαρχος Πάτμου. Το υψηλό του αξίωμα δεν τον έκανε, όπως δυστυχώς γίνεται, εγωιστή και αλαζόνα αλλά υπηρέτησε το μοναστήρι με ταπείνωση, σύνεση και αυταπάρνηση. Σύντομα, το 1937, ήρθε σε ρήξη με τους Ιταλούς κατακτητές. Αντιστάθηκε με γενναιότητα και σθένος στα σχέδια τους για τον εξιταλισμό των Δωδεκανήσων, την αυτονόμηση των νησιών από την Μητέρα Εκκλησία, το Οικουμενικό Πατριαρχείο και την υπαγωγή τους στον Πάπα της Ρώμης. Το αποτέλεσμα του αγώνα του ήταν να χάσει την ηγουμενία και να εξορισθεί από την Πάτμο στην ηπειρωτική 'Ελλάδα.

Κατά την εξορία του δεν τον κυρίεψε η κατάθλιψη και η μελαγχολία, ούτε έπεσε στην αδράνεια, αλλά θεώρησε ότι αυτή ήταν δώρο από το Θεό για να εργαστεί για τη δόξα Του και για την Πατρίδα. Δεν έχασε την ευκαιρία που του έδωσε ο Θεός να εργαστεί κι εδώ με ιεραποστολικό ζήλο. Οι κατακτητές νόμισαν ότι φεύγοντας από την Πάτμο ο γέροντας θα διαλυόταν το τεράστιο πνευματικό του έργο. Πόσο απατήθηκαν! Μπορεί να έφυγε για λίγο από την αγαπημένη του Πάτμο, αλλ' ωφέλησε πολύ την υπόλοιπη 'Ελλάδα με την ιεραποστολική του δράση.

Μέσα του κυριαρχούσε το ερώτημα «πως θα σωθούν οι Έλληνες από τον

εξιταλισμό και τους μισιονάριους του Πάπα». «Με την ίδρυση μοναστηριών» απαντά η φωνή του Θεού.

Όταν επέστρεψε στην Πάτμο αρχίζει να οργανώνει το ιερό γυναικείο κοινόβιο του Ευαγγελισμού, υπό αντίξοες συνθήκες, με την άμεση συνεργασία της πνευματικής του κόρης, της δασκάλας από την Κάλυμνο, Καλλιόπης Γούναρη, της μετέπειτα πρώτης Ήγουμένης του Ευαγγελισμού, Ευστοχίας μοναχής.

Το 1939 του ανατέθηκαν καθήκοντα εφημερίου στο ναό «Παναγία Διασώζουσα» και το 1940 ιδρύει το ιερό Κάθισμα του Ἀγίου Ιωσήφ στη θέση Κουβάρι.

Οι Πατέρες εκτιμώντας τις ικανότητές του και την πνευματικότητά του το 1942 του εμπιστεύονται τα καθήκοντα του εφημερίου του Ἱεροῦ Σπηλαίου της Αποκαλύψεως. Κι εδώ φάνηκαν τα τάλαντά του και τα προσόντα του. Καλλώπισε το ναό της Αποκαλύψεως με τοιχογραφίες και ανακαίνισε το δάπεδο του ναυδρίου της Αγίας Ἄννης.

Το Μάρτιο του 1947 μετά από πολλούς αγώνες και θυσίες στα Δωδεκάνησα κυματίζει ξανά η Γαλανόλευκη. Στη Ρόδο στα χρόνια της Ιταλικής κατοχής οι παπικές καλόγριες είχαν ιδρύσει ορφανοτροφείο στο οποίο προσπαθούσαν να ωθήσουν στον παπισμό τις ορθόδοξες κοπέλες που ανέτρεφαν. Όταν οι καθολικές καλόγριες έφυγαν μαζί με τα στρατεύματα κατοχής, ο Μητροπολίτης Ρόδου Τιμόθεος και ο διοικητής Δωδεκανήσων κάλεσαν τον π. Αμφιλόχιο να αναλάβει το ορφανοτροφείο. Ὁ Γέροντας παρά τα προβλήματα υγείας που είχε, πήγε στην Κάλυμνο να βρει τη δασκάλα Ἑρασμία, μετέπειτα μοναχή Εμμέλεια για να αναλάβει μαζί με τη μοναχή Ευστοχία το ορφανοτροφείο. Οι δύο αυτές αδελφές εργάσθηκαν αφιλοκεδώς και με αυταπάρνηση στο μετερίζι που τις ανατέθηκε και μάλιστα βραβεύθηκαν από την βασίλισσα Φρειδερίκη.

Ο Γέροντας πίστευε ότι οι μοναχοί είναι οι εύζωνοι της εκκλησίας γι' αυτό προσπάθησε να ιδρύσει πολλά μοναστήρια. «Τα μοναστήρια, έλεγε, θα διαφυλάξουν ανόθευτη την πίστη μας. Αυτά θα αγωνισθούν για να επικρατήσει το θέλημα του Θεού στη γη». Έτσι ίδρυσε το 1950 το Ἱερό Γυναικείο Κοινόβιο του Ἀγίου Μηνά Αιγίνης και το 1954 ανέλαβε την πνευματική επιστασία της ανασυσταθείσης Ἱεράς Γυναικείας Μονῆς Ευαγγελισμού Ἰκαρίας.

Ο π. Αμφιλόχιος σε όλη του τη ζωή βασανίζονταν από διάφορες ασθένειες και ήταν ευαίσθητος στα κρυολογήματα. Τέλη Μαρτίου 1970 προσβλήθηκε από πνευμονία, κατάλαβε ότι σύντομα θα αφήσει το μάταιο τούτο κόσμο και ότι θα φύγει από τη στρατευομένη Ἐκκλησία και θα γίνει πολίτης της Θριαμβεύουσας Ἐκκλησίας.

Η οσιακή του κοίμηση

Η είδηση ότι ο Γέροντας είναι βαριά άρρωστος διαδόθηκε αστραπιαία παντού. Τα πνευματικοπαίδια του από όλα τα σημεία του πλανήτη κατέφθασαν στο ιερό νησί της Αποκαλύψεως. Αν και δεν είχε δυνάμεις δεν έπαψε να δίνει τις τελευταίες του συμβουλές.

Έδωσε σε όλους τις συμβουλές που ο καθένας είχε ανάγκη. 'Ο π. 'Αμφιλόχιος είχε το προορατικό χάρισμα. Στην προσπάθεια των πνευματικών του παιδιών να τον κρατήσουν με ορούς λίγες μέρες στη ζωή, παρακαλούσε κι έλεγε: -αφήστε με, καλά μου παιδιά, να φύγω, ήρθε η ώρα μου.

-Γιατί, Γέροντα, του λεγαν, δε μένεις μαζί μας και τούτο το Πάσχα; Δίσταζε να απαντήσει. Μετά από επίμονες ερωτήσεις είπε, στον π. Παύλο: -Είδα την Παναγία και τον Θεολόγο προ ολίγου και τους παρεκάλεσα να μείνω κοντά σας κι αυτό το Πάσχα, αλλά μου είπαν δε γίνεται άλλο, ελήφθη η απόφαση, Πάσχα θα κάμεις στους Ουρανούς μαζί μας. Αυτό το λέγω σαν εξομολόγηση, επειδή με πιέζετε, μην το πείτε σε άλλους.

Λίγο πριν από την κοίμησή του χρειάστηκε να κάνει μία εξέταση αίματος. Μικροβιολόγος δεν υπήρχε στην Πάτμο και έτσι του πήραν αίμα και το μετέφεραν σε ένα μικροβιολόγο στη Λέρο για να πραγματοποιήσει την εξέταση. Όταν έφθασε το αίμα στο ιατρείο και ο ιατρός το άνοιξε, βρέθηκε προ εκπλήξεως τόσο ο ίδιος όσο και αυτός που το μετέφερε. Το αίμα ευωδίαζε, ανεξήγητα για την ανθρώπινη λογική, όχι όμως και για τη θεία, που οικονομεί τα πάντα ώστε να μαρτυρεί, κατά την υπόσχεση του Θεού, και να αναδεικνύει όλους τους εκλεκτούς δούλους του, με τον τρόπο που Εκείνος γνωρίζει.

Ο αλησμόνητος Γέροντας στις 16 Απριλίου 1970 με πλήρη διαύγεια των αισθήσεών του έφυγε από τον μάταιο τούτο κόσμο για την ουράνια πατρίδα που τόσο ποθούσε κι επιθυμούσε και πήγε να πάρει από τα χέρια του αδέκαστου Κριτή το στεφάνι της αγιότητας.

Έφυγε ο Γέροντας από τη ζωή αυτή, αφού έδωσε όλη του τη ζωή για τους άλλους, τους αδελφούς του και αδελφούς του Κυρίου μας, αφού εργάστηκε ως δόκιμος εργάτης στον αμπελώνα του Κυρίου, αφού υπηρέτησε την Εκκλησία και την Πατρίδα σαν καλός χριστιανός και γνήσιος Έλληνας.

Το λείψανό του, όπως ομολογούσαν όλοι όσοι παρευρέθηκαν στην εξόδιο ακολουθία, πήρε μορφή ουράνια, όψη χαρούμενη κι ειρηνική. Απέραντη γαλήνη βασίλευε στο ασκητικό του πρόσωπο, πράγματι αγιασμένου ανθρώπου έκφραση, που κοιμήθηκε εν Κυρίω....

Ας δούμε τώρα τους τομείς στους οποίους εργάσθηκε με αυταπάρνηση και θεϊκό ζήλο ο π. Αμφιλόχιος.

Ιδρύει την Ιερά Μονή του Ευαγγελισμού

Ο π. Αμφιλόχιος, «αφορισμένος εκ κοιλίας μητρός του» για μοναχός είναι φυσικό να ήθελε κι άλλοι να ακολουθήσουν το δρόμο του. Πέρασε κατά την επίγεια ζωή του από όλα τα στάδια του μοναχισμού. Έκανε δόκιμος στο Μοναστήρι, υποτακτικός, μικρόσχημος και μεγαλόσχημος μοναχός, ιερομόναχος, ηγούμενος και τέλος Γέροντας μοναστικών αδελφοτήτων. Ό παππούλης θεωρούσε το μοναχισμό ως μαρτύριο και όχι σαν εφελτήριο για δόξες, τιμές, ανέσεις και αξιώματα. Έλεγε: «Το να παραμένεις πιστός στο Μοναχισμό θεωρείται μαρτύριο».

Η προσεκτική και αγία ζωή του έγινε μαγνήτης να συγκεντρωθούν γύρω του κοπέλες που επιθυμούσαν να ζήσουν τον ισάγγελο βίο. Έτσι το 1937 αποφάσισε να δώσει ζωή στο ερημητήριο του Ευαγγελιστού Λουκά που βρισκόταν στο νοτιοδυτικό τμήμα του νησιού και έχει εκπληκτική θέα προς τον κόλπο των Κήπων, αφού είναι χτισμένο στην άκρη του βράχου. Τη χρονιά αυτή μετά τις απαραίτητες διαδικασίες το ερημητήριο έγινε γυναικεία Μονή αφιερωμένη στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου Μητρός του Ηγαπημένου. Στα υπάρχοντα ερειπωμένα κτήρια που ανακαινίσθηκαν προστέθηκαν και νέα και στο χώρο εγκαταστάθηκαν οι πρώτες μοναχές υπό την καθοδήγηση της Γεροντίσσης Ευστοχίας. Η Μονή, που πήρε μεγάλη πνευματική ανάπτυξη χάρη στο άγρυπνο και ανύστακτο ενδιαφέρον του π. Αμφιλοχίου, διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο κατά την Ιταλική κατοχή, καθώς οι μοναχές στην προσπάθειά τους να διατηρήσουν την Έλληνική γλώσσα ίδρυσαν «κρυφά σχολεία» σε όλους τους συνοικισμούς της Πάτμου και παράλληλα ασχολήθηκαν με τη διδασκαλία της στα μικρά παιδιά.

Η εθνική του δράση

Το 1923 τα Δωδεκάνησα περνούν στην κυριαρχία των Ιταλών με πρώτο κυβερνήτη τον Μάριο Λάγκο. Ο Ιταλός κυβερνήτης τα πρώτα διατάγματα που έβγαλε είχαν ως στόχο την απόπειρα αλλοίωσης της εθνικής συνείδησης και εξιταλισμού των Δωδεκανησίων. Σύμφωνα με διάταγμα του 1925, οι κάτοικοι θεωρούνταν Ιταλοί πολίτες, ενώ το 1926 ορίστηκε σχολικός κανονισμός βάσει του οποίου η

διδασκαλία της ιταλικής γλώσσας ήταν υποχρεωτική, ιδρύθηκε δε Διδασκαλείο για την εκπαίδευση των δασκάλων. Από το 1929 για την άσκηση ενός επαγγέλματος που απαιτούσε πανεπιστημιακές σπουδές, έγινε υποχρεωτική η φοίτηση ή τουλάχιστον η μετεκπαίδευση στο Πανεπιστήμιο της Πίζας· για να διευκολύνει τη φοίτησή τους τους έδινε υποτροφίες.

Παράλληλα, έγινε προσπάθεια να αποδυναμωθεί η Ορθόδοξη Εκκλησία. Στην αρχή με διάταγμα του 1926 η Ορθόδοξη εκκλησία έχασε την εποπτεία των κοινοτικών σχολείων. Το 1928 ιδρύθηκε αρχιεπισκοπή της Καθολικής εκκλησίας με έδρα τη Ρόδο κι αμέσως ενισχύθηκε ο ρόλος της στην εκπαίδευση. Την εποχή εκείνη στα Δωδεκάνησα όπως είναι φυσικό η διδασκαλία στα σχολεία γινόταν στην ιταλική γλώσσα με αποτέλεσμα τα ελληνόπουλα να κινδυνεύουν να μη μιλούν τα ελληνικά.

Το γεγονός αυτό δεν άφησε αμέριμνο τον π. Αμφιλόχιο. 'Η ελληνική του συνείδηση δεν του επέτρεπε να μείνει αδρανής γι' αυτό αποφάσισε να κάνει ό,τι έκανε η εκκλησία κατά την τουρκοκρατία· ίδρυσε κρυφά σχολεία.

Με την προτροπή του δημιουργήθηκαν σε όλα τα νησιά κατηχητικά σχολεία στα οποία τα ελληνόπουλα μαζί με την ορθόδοξη κατήχηση διδάσκονταν την ελληνική γλώσσα και την ιστορία.

Η μακαριστή Παιδαγωγός Μαρία Πετρούτσου γράφει για την περίοδο αυτή:

«Συνδεθήκαμε ιδιαίτερα με τον π. Αμφιλόχιο καθώς συνεργαστήκαμε στο «Κρυφό Σχολείο» όταν το 1937 η Ιταλική Κυβέρνηση κατάργησε την 'Ελληνική Παιδεία και στα σχολεία τα 'Ελληνόπουλα της Δωδεκανήσου διδάσκονταν μόνο την ιταλική γλώσσα.

Ο Γέροντας υπήρξε τότε για μένα το στήριγμα, ο απεσταλμένος του Θεού κι ο σοφός συμπαραστάτης. Όταν η δική μου συνείδηση επαναστατούσε για τα όσα ήμουν υποχρεωμένη να λέω ή να κάνω στο δημόσιο τότε Σχολείο, όταν άγρια τρικυμία αναστάτωνα το είναι μου, έτρεχα στο Γέροντα να βρω ανακούφιση. «Δεν αντέχω άλλο, Γέροντα!», του έλεγα με λυγμούς, «θα παραιτηθώ!». Εκείνος, με άκουγε ψύχραιμος, αλλά κατά βάθος υπέφερε μαζί μου. Μου έλεγε: «Ε, ε! Να παραιτηθείς, Μαρία! Να μείνουν τα ελληνόπουλα μόνα τους μαζί με τους Ιταλούς δασκάλους (ήμουν η μοναδική ελληνίδα στο δημόσιο σχολείο). Εσύ θα ησυχάσεις κι εκείνα δεν θα βλέπουν πιά έναν άνθρωπο δικό τους να βρίσκεται κοντά τους!». Έτσι, με βοηθούσε να βλέπω το βαθύτερο νόημα του σταυρού μου και να τον αισθάνομαι ελαφρύτερο. Όταν ήταν αργία, πήγαινα με τα παιδιά στην εξοχή για να μαζέψουμε χόρτα και αγριολούλουδα, με σκοπό να περάσουμε κι από την Μονή του Ευαγγελισμού για να τον συναντήσουμε, να τα συμβουλευτεί, να τα εξομολογήσει. 'Η Γερόντισσα της Μονής του Ευαγγελισμού, Ευστοχία, μας μάθαινε τραγούδια εθνικού και θρησκευτικού περιεχομένου και εκκλησιαστικούς ύμνους. Μερικοί τους

έλεγαν ότι οι επισκέψεις μας εκεί στο Μοναστήρι ήταν επικίνδυνο πράγμα. Αλλά εκείνοι δεν λογάριζαν τίποτα.

Η πατρίδα μας οφείλει πολλά στον Γέροντα της Πάτμου, π. Αμφιλόχιο, για τη δράση του κατά την περίοδο της Ιταλικής κατοχής. 'Ο Γέροντας, όχι μόνο με την ίδρυση «κρυφών σχολείων» αλλά και με τις συμβουλές και κυρίως με το παράδειγμά του κράτησε ζωντανό το εθνικό φρόνημα των κατοίκων των Δωδεκανήσων και αναπτέρωσε τις ελπίδες τους ότι σύντομα τα νησιά θα ενωθούν με τη μητέρα πατρίδα, την 'Ελλάδα.

Πολύ θλίβονταν όταν αντίκριζε από την Πάτμο τα βουνά της Μικράς Ασίας όπου υπάρχουν οι επτά σβησμένες Λυχνίες της Αποκαλύψεως, δηλαδή η Έφεσος, η Σμύρνη, η Πέργαμος, τα Θυάτεια, οι Σάρδεις, η Φιλαδέλφεια και η Λαοδίκεια. 'Η μόνη Λυχνία που ήταν αναμμένη ήταν η Λυχνία της Αποκαλύψεως (στην Πάτμο). Σε ομάδα προσκυνητών είπε: «Έχουμε ένα ανεξόφλητο χρέος πρώτα προς τους κρυπτοχριστιανούς απέναντι οι οποίοι περιμένουν μέχρι τώρα κάτι από εμάς και δεύτερο στον τουρκικό λαό ο οποίος στο σύνολό του μάλλον περίπου κατά το 50% είναι Έλληνες εξισλαμισθέντες.

Ο π. Αμφιλόχιος πίστευε ακράδαντα πως η 'Ελλάδα μπορούσε να παίξει σπουδαίο ρόλο στις μέρες μας, διότι η πανοπλία της είναι η Ορθόδοξη πίστη μας η οποία, μόνον αυτή, μπορεί να δώσει ζωή στην πεθαμένη πνευματικά Ευρώπη και στην ταλαιπωρημένη Μικρά Ασία και όχι ο καλπάζων τεχνικός πολιτισμός.

Πρωτότυπο επιτίμιο

Η ιερά νήσος της Πάτμου έχει έδαφος βραχώδες και άγονο και το πράσινό της ακόμα και σήμερα είναι ελάχιστο. 'Ο μακαριστός π. 'Αμφιλόχιος γνωρίζοντας την αξία που έχει για ένα τόπο ένα δένδρο άρχισε να φυτεύει δένδρα και να τα περιποιείται. Την αγάπη του αυτή προς τα φυτά προσπάθησε να την περάσει και στα πνευματικά του παιδιά. Αυτό το κατόρθωσε με τον εξής τρόπο: 'Όταν τα πνευματικοπαίδια του πήγαιναν να καταθέσουν στο πετραχήλι του τις πτώσεις τους, αν έπρεπε σύμφωνα με τους κανόνες της εκκλησίας να τους βάλει κάποιο επιτίμιο, αυτός για κανόνα τους έβαζε να φυτέψουν ένα ή δύο δένδρα και να τα περιποιούνται μέχρι να μεγαλώσουν. Μ' αυτόν τον πνευματικό τρόπο άρχισε να πρασινίζει το νησί και να αλλάζει η όψη του.

Ιεραπόστολος

Ο Γέροντας 'Αμφιλόχιος, όπως προαναφέραμε, έδρασε σε όλη του τη ζωή και σε όλους τους τομείς που του ανέθεσε η Εκκλησία ιεραποστολικά. Δεχόταν με την

ίδια αγάπη και τους Ορθόδοξους και τους ετερόδοξους, χωρίς αυτό, φυσικά, να σημαίνει ότι έκαμνε οποιαδήποτε υποχώρηση δογματική ή στα της πίστεως. Οι ετερόδοξοι μπροστά του έκλιναν το γόνυ τους και αρκετοί μεταστράφηκαν στην Εκκλησία του Χριστού, την Ορθοδοξία μας.

Ένα, από τα πολλά, παράδειγμα είναι και το παρακάτω. Μία Αγγλίδα καθηγήτρια πανεπιστημίου χάρι στον Γέροντα βαπτίσθηκε Ορθόδοξη όταν τη ρώτησαν -τι ήταν αυτό, που την έκανε να έρθει στην Ορθοδοξία, απάντησε: «Δύσκολη η ερώτησή σας. Αν, όμως επιμένετε να σας απαντήσω, σας λέω ότι για μένα Ορθοδοξία είναι αυτός ο Γέροντας».

Ο επίσκοπος Διοκλείας Καλλίστος Γουέαρ μετεστράφη στην Ορθοδοξία μετά τη γνωριμία του με τον Γέροντα. Ο Μητροπολίτης Μαυροβονίου Αμφιλόχιος (Ράντοβιτς) ομολογεί ότι αποφάσισε να γίνει κληρικός μετά την εξομολόγηση που έκανε στο Γέροντα και την προτροπή του να εισέλθει στις τάξεις του κλήρου.

π. Αμφιλόχιος συμβούλεψε τον μακαριστό ιεραπόστολο π. Χρυσόστομο Παπασαραντόπουλο να πάει στην Ουγκάντα και να εργασθεί ιεραποστολικά.

Ο Σεβ. κ. Αμφιλόχιος (Τσούκος) που διακόνησε την Έκκλησία ως ιεραπόστολος στην Αφρική, με την προτροπή του Γέροντα, και σήμερα είναι Μητροπολίτης Νέας Ζηλανδίας όπου και εργάζεται στην ευρύτερη περιοχή της αθόρυβα ιεραποστολικά ήταν, πνευματικοπαίδι του π. Αμφιλοχίου.

Η μοναχή Εμμέλεια, είχαμε την ευλογία να τη γνωρίσουμε, που για χρόνια εργάστηκε με αυταπάρνηση και θείο ζήλο στο Ορφανοτροφείο θηλέων της Ρόδου, εκτός από τη διοίκηση του Ορφανοτροφείου, ανέπτυξε παράλληλα μεγάλη ιεραποστολική δραστηριότητα στη Ρόδο κάνοντας κατηχητικά και κύκλους συμμελέτης της Άγίας Γραφής. Οι Ροδίτες ακόμα την ενθυμούνται και τη φέρνουν σαν παράδειγμα προς μίμηση.

Νέος Άγιος της Εκκλησίας

Όσοι γνώρισαν το σεμνό και φωτισμένο κληρικό, τον π. Αμφιλόχιο Μακρή, ομολογούν ότι ήταν ένας άγιος άνθρωπος. Οι πιστοί όταν είχαν προβλήματα και δυσκολίες κατέφευγαν σ' αυτόν να τα ξεπεράσουν. Μ' ένα τηλέφωνο ή μ' ένα γράμμα γνώριζαν στο Γέροντα το πρόβλημά τους και τον παρακαλούσαν να προσευχηθεί γι' αυτούς. Οι προσευχές του πάντα έφερναν το ποθούμενο

αποτέλεσμα, αρκεί να ήταν σύννομο με το θέλημα του Θεού.

Πολλοί ομολογούν ότι πολλές φορές με τη φώτιση του Θεού διάβαζε τη σκέψη τους, είχε δηλαδή το προορατικό χάρισμα. Με τις κατάλληλες συμβουλές πολλούς έσωσε από επικίνδυνα μονοπάτια και από βέβαιες πτώσεις. Διάβαζε τον συνομιλητή του και ποτέ με τη χάρη του Θεού δεν έπεφτε έξω.

Αλλά και το λείψανό του μετά την κοίμησή του πήρε μορφή ουράνια, όψη χαρούμενη κι ειρηνική, απέραντη γαλήνη βασίλευε στο ασκητικό του πρόσωπο, πράγματι αγιασμένου ανθρώπου έκφραση, που κοιμήθηκε εν Κυρίω....

Από τις νουθεσίες του

Ο π. 'Αμφιλόχιος, αν και ήταν ασθενικής κράσεως, δεν έπαυε να νουθετεί και να συμβουλεύει όσους του το ζητούσαν. Με συγκίνηση οι πιστοί θυμούνται ακόμα τις συμβουλές του. Μερικές από αυτές θα δούμε στη συνέχεια. Έλεγε:

*Νά σᾶς ἀξιώσει ὁ Θεός νά πάρετε τό Φῶς ἀπό τήν ἀναμμένη Λυχνία τῆς ᾽Αποκαλύψεως (τήν Πάτμο) καί νά τό μεταφέρετε ἀπέναντι γιά νά ἀνάψετε τίς σβησμένες Λυχνίες τοῦ Εὐαγγελιστοῦ ᾽Ιωάννου στή Μικρά ᾽Ασία.

*Προσκυνητής τόν ρώτησε:-Γιατί επέτρεψε ὁ Θεός νά ξερριζωθοῦν οἱ Ἕλληνες ἀπό τή Μικρά ᾽Ασία; Ἡ ἀπάντησή του ἦταν: -᾽Επέτρεψε ὁ Θεός νά φύγουνε γιά νά μή βρεθοῦνε ἐκεῖ τήν ἡμέρα πού θά γίνει τό μεγάλο κακό. Φαίνεται, σημειώνει βιογράφος του, ὅτι ὁ Θεός τοῦ τό ἀποκάλυψε αὐτό γιατί εἶχε μεγάλη ἀγωνία γι' αὐτό τό θέμα, τοῦ φανέρωσε ὅτι ἐκεῖ θά γίνει μεγάλο κακό κι ὅτι ὁ πόλεμος θά ἀρχίσει ἀπό τή Συρία...

*Πολλές φορές ἔρχεται ὁ Χριστός καί σοῦ χτυπάει τήν πόρτα τῆς ψυχῆς σου, τόν βάζεις νά καθίσει στό σαλόνι τῆς ψυχῆς σου κι ἐσύ ἀπορροφημένος ἀπό τίς ἀσχολίες σου ξεχνᾷς τό μεγάλο ἐπισκέπτη. Ἐκεῖνος περιμένει νά ἐμφανιστεῖς, περιμένει κι ὅταν πλέον ἀργήσεις πολύ σηκώνεται καί φεύγει. Ἄλλη φορά πάλι εἶσαι τόσο ἀπασχολημένος πού τοῦ ἀπαντᾷς ἀπό τό παράθυρο. Δέν ἔχεις καιρό οὔτε ν' ἀνοίξεις.

*Προσέξτε τά ζῶα, ὅταν βόσκουν στά λιβάδια ἐπιλέγουν τήν τροφή τους. Τά βότανα πού εἶναι δηλητηριώδη τά γνωρίζουν μέ τήν ὄσφρηση καί δέν τά τρώγουν. Ὅλα τά χορτάρια δέν εἶναι ὠφέλιμα γιά ὅλα τά ζῶα. Ἡ ἐπιλογή εἶναι αὐστηρά δική τους καί μόνον. Ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι, λογικοί ὄντες, κάνουμε αὐτήν τή διάκριση τῶν ἀλόγων ζώων ἢ καταβροχθίζουμε μέ τή σκέψη, τά μάτια μας καί γενικά τίς αἰσθήσεις μας ὅ,τι μᾶς σεβρίζει ὁ διάβολος; Δυστυχία μας· δέ ξεχωρίζουμε τό καλό ἔντυπο ἀπό τό κακό, τόν διεστραμμένο λόγο ἀπό τόν

οικοδομητικό, γιατί χρησιμοποιούμε την καταραμένη φράση: «νά δοκιμάσω».

*Κοιτάξτε τά δένδρα πού συνεχώς προσπαθοῦνε τήν κορυφή τους νά τή βγάξουν στόν ἥλιο. Ὅταν ὑπῆρχε κάποιος τρόπος νά βλέπαμε τήν προσπάθεια πού κάνει κάθε κλαρί νά τραβήξει καί τήν ἐλάχιστη ὑγρασία γιά νά ριζώσει στή γῆ, θά μέναμε ἐκστατικοί. Πότε ἐμεῖς τείνουμε στόν ἥλιο τῆς δικαιοσύνης, τό Χριστό; Πότε ἀγωνιζόμαστε νά ριζώσει μέσα μας ἡ πίστη;

*Ἀκοῦστε τά πουλιά πῶς μέσα στή βαρυχειμωνιά δειλά-δειλά μέ τό κελάηδημά τους προαναγγέλλουν τήν ἀνοιξη, κι ὄχι μόνον τά πτηνά ἀλλά καί πολλά δένδρα μᾶς δίνουν τήν παρηγοριά τῆς ἐρχόμενης ἀνοιξης. Ἐμεῖς συναισθανόμαστε καί στοχαζόμαστε τόν ἐρχομό τοῦ Κυρίου ἢ τρώγουμε καί πίνουμε, χωρίς νά ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι ὑπάρχει τέλος σ' αὐτό τό θέατρο τῆς ζωῆς;

* Καλά μου παιδιά, πάρτε μαθήματα ἀπό τή φύση καί προσ-αρμόστε τα στή ζωή σας. Ὁ Θεός δέ μᾶς ἔδωσε μόνον τή Βίβλο νά μᾶς διδάσκει ἀλλά καί ὁλόκληρη τήν κτίση. Ὅλα τά ἔργα τοῦ Θεοῦ μᾶς βοηθοῦνε νά βροῦμε τή σωτηρία, ἀλλ' ἐμεῖς τά ἀποστρεφόμαστε. Οἱ προτιμήσεις μας καί οἱ ἐπιλογές μας εἶναι πάντα τό εὐκόλο καί τό εὐχάριστο. Μεγάλη δασκάλα ἡ φύση! Καί οἱ Προφῆτες καί οἱ Ἀπόστολοι κι ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας τήν χρησιμοποιοῦσαν γιά νά μᾶς διδάξουν ἐκφραστικότερα. Ἐμεῖς, ὄχι μόνο δέ μαθητεύουμε, ἀλλά τήν ἀποστρεφόμαστε καί τήν καταστρέφουμε.

*Νά καλλιεργεῖς τήν εὐχή καί θά ἔρθει καιρός πού ἡ καρδιά σου θά σκιρτάει ἀπό χαρά, ὅπως ὅταν πρόκειται νά δεῖς ἕνα πολυαγαπημένο σου πρόσωπο.

*Τή βραδινή προσευχή νά μὴν τήν ἀμελεῖς. Νά προσεύχεσαι μέ διάθεση, ὅπως ἐκεῖνοι πού πηγαίνουν σέ συμπόσιο. Εἶναι ξύπνιοι καί αἰσθάνονται ὅλο χαρά. Ἔτσι κι ἐσύ ἀφοῦ πρόκειται νά μιλήσεις μέ τό Νυμφίο σου, νά μὴν ἀκοῦς ὅταν σοῦ λέγει ὁ πειρασμός διάφορα γιά νά σέ ἐμποδίσει, γιατί ξέρεις ἔχουμε ἕναν πού ἐνδιαφέρεται πολύ γιά μᾶς.

*Ἡ φιλοξενία.... ἡ μεγαλύτερη τῶν ἀρετῶν. Ἐπισύρει τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Στό πρόσωπο κάθε ξένου νά βλέπουμε τόν ἴδιο τό Χριστό.

*Στή Θεία Λειτουργία γιά νά ἔρθει ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ πρέπει νά ἔχεις συγκέντρωση, εἰρήνη καί νά μὴ σκέφτεσαι τίποτα.

*Ὁ Χριστός εἶναι κοντά μας, ἄς μὴ τόν βλέπουμε... καμιά φορά μᾶς δίνει καί κανένα μπάτσο ἀπόπολλήαγάπη.

* Ὁ ἄνθρωπος ὅταν δέν ζητάει τά δικαιώματά του θά φωτίσει ὁ Θεός τόν ἄλλον

νά τοῦ τά δώσει.

*Ὅταν ἡ καρδιά μας δέν ἔχει τήν ἀγάπη πρὸς τό Χριστό δέν μποροῦμε νά κάνουμε τίποτα. Εἴμαστε σάν πλοῖα πού δέν ἔχουν φωτιά καί βενζίνη στή μηχανή τους.

* Ὅσο ὁ ἄνθρωπος ἀγαπάει τό Θεό, τόσο ἔχει ἀγάπη καί γιά τοὺς ἀνθρώπους. Τούς ἀγαπάει σάν εἰκόνες Θεοῦ, μέ σεβασμό, λεπτότητα καὶ ἀγίασμό.

* Ὁ ἄνθρωπος πού ἔχει ἐγωισμό δέν ἐλκύει κανένα. Καὶ ἂν κάποιον ἐλκύσει, γρήγορα θ' ἀπομακρυνθεῖ. Ὁ πνευματικός σύνδεσμος γίνεται ἀδιάλυτος ὅταν συναντήσῃ παιδικὸ πνεῦμα, ἀθωότητα καὶ ἀγίασμό. Ὁ ἄνθρωπος πού δέν ἔχει Χριστό τά βλέπει ὅλα δύσκολα καί σκοτεινά.

* Στό Μοναστήρι πρέπει νά ξέρετε, ἄλλους ἀνθρώπους στέλνει ὁ Θεός καὶ ἄλλους στέλνει ὁ διάβολος. Ὁ Θεός γιά νά ἐνισχύσουν, ὁ διάβολος γιά νά διαλύσουν τό Μοναστήρι.

* Σᾶς δίνω μία συμβουλή, ποτέ μὴ δέχεστε πρόσωπα, μέ κωδωνοκρουσίες, μέ ἐπαίνους καὶ θαυμασμούς. Θά τά δέχεστε μέ ἀγάπη μετρημένη. Ποτέ μὴ παίρνετε πρόσωπα μέ τή σκέψη τῆς μονιμότητας, χωρίς δοκιμή. Ὅταν δέν ὑπάρχει στὸν ἄνθρωπο ἡ ἐσωτερικὴ θερμότητα τότε καὶ καλοκαίρι νά εἶναι κρυώνει, παγώνει...

* Πρέπει ὁ ἐξομολόγος πολλές φορές νά κλάψῃ, νά πονέσῃ περισσότερο ἀπὸ τὸν ἐξομολογούμενο γιά νά μπορέσῃ νά τὸν ξεκουράσῃ. Εἰλικρινά πρέπει νά θλίβεται, γιατί τό νιώθει ἡ ψυχὴ. (Ἰούλιος 1969).

* Ἡ εὐχή εἶναι δωρεὰ τοῦ Θεοῦ. Νά ζητᾶς πάντα μέ ἐλπίδα.

* Τὴ φιλοξενία, παιδί μου, νά τὴν ἀγαπᾶς γιατί αὐτὴ εἶναι πού ἀνοίγει τίς πύλες τοῦ Παραδείσου. Μέαυτὴ φιλοξενεῖς κι Ἄγγέλους «Ξένους ξένιζε, ἵνα μὴ τῷ Θεῷ ξένη γένη».

* Μὴν τρέχετε στά ψαλτήρια καὶ στοὺς ὕμνους, πολὺ μέ λυπεῖ αὐτό τό πράγμα. Πιὸ σιγὰ ψάλλετε γιά νά συμμετέχει ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιά σας σέ ὅ,τι λέτε. Ἐγὼ θὰ ἤθελα νά κλαῖτε ὅταν ψάλλετε, ἀλλὰ αὐτό γιά σᾶς... Νά δῶ πότε θὰ μάθετε νά κλαῖτε. Οἱ παλιοὶ μοναχοὶ κρατοῦσαν πάντοτε μαντήλια στὶς ἀκολουθίες.

Ας κλείσουμε με τις τελευταίες υποθήκες του προς τις μοναχές της Ιεράς Μονῆς του Ευαγγελισμού, 14 Ἀπριλίου 1970, 10η μ.μ.

* Στὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βασιλεύει ἡ εἰρήνη καὶ ἡ χαρὰ, παιδί μου.

* Νά ἔχετε ἀγάπη μεταξύ σας, νά παρακαλεῖτε τό Θεό νά μέ συγχωρήσῃ, διότι δέ

σᾶς ἔδωσα τίποτε ὡς πατέρας... (Γερόντισσα συγκινημένη). Τό πᾶν, Γέροντα, μᾶς ἔδωσες.

Ἄπευθυνόμενος στίς μοναχές εἶπε: -Τῇ Γερόντισσα νά τήν ἀγαπᾶτε. Στή συνέχεια λέγει στή Γερόντισσα: -Ὁ Θεός νά σᾶς ἐνισχύει νά ὁδηγήσετε καλῶς τό ποίμνιον πού σᾶς ἔδωκε νά διευθύνετε. Θά αἰσθάνομαι πολλή χαρά ὅταν σᾶς βλέπω νά προχωρεῖτε. Νά παρακαλεῖτε νά μέ βάλει καί μένα ὁ Κύριος εἰς τήν θέση σας. Πάντα θά εὐχομαι νά ζήσουμε ἀενάως εἰς τήν δόξαν τοῦ Παραδείσου. Θέλω νά συνέχισεις πιστά τό ἔργον μου ὅταν θά φύγω. Θά χαίρομαι ὅταν θά βλέπω ὅτι προχωρεῖτε εἰς τίς ἅγιες γραμμές τοῦ Μοναχισμοῦ...

Θαύματα

Ἐνα ἀπό τα τεκμήρια ὅτι ἓνας πιστός εἶναι κοντά στο Θεό, δηλαδή εἶναι ἅγιος, εἶναι ἡ θαυματουργία. Ὁ μακαριστός Γέροντας ἔκανε, με τίς προσευχές του, πολλά θαύματα ὅταν ζούσε καί κάνει καί σήμερα ἀρκεῖ νά του το ζητήσουμε με πίστη καί ταπείνωση. Ἀπό το πλῆθος των θαυμάτων του θα μεταφέρουμε ἐδῶ ὁρισμένα.

Θαύματα που ἐγίναν ὅταν ζούσε. Ὁ Γέροντας ἐνῶ βρισκόταν στο κελί του, στη Μονή της Πάτμου, ἀκούει κάποια Ἑλένη ἀπό την Ἰκαρία νά τον φωνάζει νά πάει νά τη σώσει.

Δε χάνει καιρό, κατεβαίνει στο λιμάνι του νησιού καί ὡς ἐκ θαύματος βρίσκει ιστιοφόρο που ἐφευγε γιά την Ἰκαρία. Θαλασσοδαρμένος φθάνει στον προορισμό του κι ἀμέσως ρωτά αν ὑπάρχει κάποια Ἑλένη χήρα καί πληροφορεῖται ὅτι προ ἡμερῶν ἔχασε τον ἄνδρα της· ἀμέσως ρώτησε νά μάθει που μένει. Ὅταν ἐνημερώθηκε σπεύδει χωρίς καθυστέρηση, ἡ φωνή της Ἑλένης σριφογουρίζει στο μυαλό του. Ἐκεῖ που βάδιζε βλέπει μία ἐξαλλή γυναῖκα νά τρέχει ἀπελπισμένη, τη φωνάζει με το ὄνομα της καί της λέγει: «Ἑλένη, που πηγαίνεις, γιά σένα ἦλθα». Ἡ πονεμένη γυναῖκα συνέρχεται, βλέπει τον πνευματικό, σκέπτεται αὐτό που θα ἔκανε καί ἐξομολογεῖται ὅτι πήγαινε νά πνιγεί στη θάλασσα. Ἡ γυναῖκα σώθηκε, το θαύμα ἐγίνε, ὅπως ἡ ἴδια το ὁμολόγησε.

Πνευματικό του τέκνο, ἡ Μ.Κ., διηγήθηκε ὅτι το Νοέμβριο του 1954 ἐπισκέφθηκε τον Γέροντα στην Πάτμο καί τη φιλοξένησε στο Ἱ. Κοινόβιο του Ευαγγελισμοῦ. Γιά δύο μερες παρέμενε στον πύργο της Μονῆς· την τρίτη μέρα ο αείμνηστος ἐπέμενε νά μὴ κοιμηθεῖ πλέον στο μέρος αὐτό, πράγμα που ἐγίνε. Τη νύκτα ἐκείνη ἐπέσε ἀκριβῶς σ' αὐτό το κρεβάτι κεραυνός. Εἶναι τυχαῖο γεγονός ἡ σωτηρία ἐνός ἀνθρώπου με την ἐπιμονή του πνευματικοῦ του πατρός;

Θαύματα μετὰ την κοίμησή του

Μία πιστή εξιστορεί. «1η Μαΐου 1991. Πρωί πρωί παίρνω ένα τηλεφώνημα από την 'Ι. Μονή Ευαγγελισμού Πάτμου, με το οποίο με ειδοποιούν, ότι η νύμφη του π. 'Ηλίας, Ειρήνη Καλαντζή είχε εισαχθεί επειγόντως στον «Ευαγγελισμό» με συμπτώματα οξείας παγκρεατίτιδας κι ότι η κατάστασή της ήταν πολύ κρίσιμη· μου είπαν να μεταφέρω στην ασθενή από το αγιασμένο νερό με το οποίο πλύθηκαν τα ιερά λείψανα του μακαριστού π. Αμφιλοχίου -μετά την εκταφή-, το οποίο φύλαγα ως αγίασμα στο σπίτι μου. 'Αμέσως πήγα στο νοσοκομείο όπου βρίσκω την Ειρήνη σε κωματώδη σχεδόν κατάσταση· στα χέρια της οροί, στη μύτη σωληνάκια, μόλις και μιλούσε· γεμάτη πίστη της λέω: ο π. 'Ηλίας μου παρήγγειλε να σου φέρω το νεράκι του Γέροντα 'Αμφιλοχίου, αυτό θα σε κάνει καλά· πράγματι αμέσως με τη βοήθεια συγγενούς της, που παρεστέκετο στην ασθενή, αλείψαμε με το νεράκι την περιοχή του σώματός της, όπου ήταν το πάσχον όργανον. Την άλλη μέρα οι δικοί της μου είπαν ότι μετά την επάλειψη με το αγιασμένο νερό παρουσίασε μία απροσδόκητη για τους ιατρούς βελτίωση, που συνεχίστηκε στις επόμενες μέρες ως την τελεία αποθεραπεία της».

- 'Η Νίκη Τραχανίδου, κόρη του 'Εμμανουήλ Γαμπιεράκη από τόν Κάμπο τῆς Πάτμου, διηγήθηκε. «'Ηλθα από τόν Πειραιά, πού μένω, στήν Πάτμο. 'Η πρώτη μου δουλειά, ἦταν νά πάω νά προσκυνήσω τόν τάφο τοῦ μακαριστοῦ Γέροντα 'Αμφιλοχίου. 'Από τό καντήλι τοῦ τάφου του πήρα λαδάκι καί τό ἔφερα στόν Πειραιά. Μιά μέρα συνάντησα μιά γνωστή μου κυρία ἡ ὁποία μοῦ εἶπε ὅτι ἐτοιμαζόταν νά κάνει ἐγχείρηση στό πόδι, διότι κινδύνευε. Τῆς εἶπα νά ἔλθει νά τήν ἀλείψω μέ τό λάδι τοῦ τάφου τοῦ Γέροντα. Πράγματι ἦλθε σπίτι μου κι ἀφοῦ κάναμε παράκληση στήν Παναγία, τήν ἄλειψα μέ λαδάκι στό πονεμένο πόδι καί σέ ὅλο τό σῶμα. Τό βράδυ στόν ὕπνο μου βλέπω τό Γέροντα ὁ ὁποῖος μοῦ εἶπε, ὅτι θά γίνει καλά καί ν'ἄρθει στήν Πάτμο νά προσκύνησει τόν τάφο μου καί νά ὁμολογήσει τό θαῦμα. 'Η ἀσθενής κυρία ἔγινε καλά, ἀπόφυγε τήν ἐγχείρηση καί πῆγε στήν Πάτμο νά ἐκπληρώσει τήν ὑποχρέωσή της. 'Ομολόγησε τό θαῦμα μπροστά στίς Μοναχές καί τούς προσκυνητές πού ἦταν ἐκεῖ».

Τέλος ὁ 'Ιερομόναχος Αμφιλόχιος Διακάκης ἐνημέρωσε τή Μονή γράφοντας: -Πρό ἑτῶν, ξαφνικά στίς 2.30 τό πρωί, μέ ἔπιασε ἕνας ὀξύς πόνος, ὅπως λέμε κολικός. Μή γνωρίζοντας ὅμως τί σημαίνει κολικός καί πῶς ἐκδηλώνεται, νόμιζα ὅτι πεθαίνω ἐκείνη τήν ὥρα. Λέγω τότε• «Γέροντά μου, σῶσε με». Αὐτομάτως σταμάτησε ὁ πόνος καί τό πρωί διαπίστωσα τήν πτώση μιᾶς πέτρας στό μέγεθος τοῦ κριθαριοῦ. 'Εδῶ ἦταν τό θαυμαστό σημεῖο. Εἶχαμε θεραπεία κολικοῦ. Οἱ γιατροί μάλιστα ἀπόρησαν γιά τό γεγονός, γιατί στίς ἐξετάσεις ποῦ ἔγιναν φάνηκε ἡ ἀποβολή πέτρας. Δέν πρόλαβα νά ὁλοκληρώσω τήν ἐπίκληση τοῦ Γέροντα καί αὐτόματα παρενέβη.